

УДК 336.1

О.А. Магопець, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Методологічні підходи до організації податкового планування на підприємстві

В статті висвітлюються основні підходи до організації податкового планування на підприємстві, виходячи з його стратегічних цілей діяльності, наявних фінансових, матеріально-технічних ресурсів та кадрового потенціалу. Визначаються принципи та вимоги до побудови організаційної структури податкового планування, характеризуються її основні елементи.

податкове планування, податкові платежі, оптимізація податкових платежів, бюджетування, грошові потоки, документооборот, управлінські дії, суб'єкти планування

Сучасний період функціонування більшості вітчизняних підприємств – це період жорсткої конкурентної боротьби, посилення тиску з боку природних монополістів, соціальної сфери, державних органів, що характеризується наявністю високих витрат ведення бізнесу, основна частка яких все ж таки припадає на податкове адміністрування, яке має складну структуру і методологію справляння податкових платежів, що, у свою чергу, вимагає формування адекватної податкової політики з боку підприємницьких структур, спрямованої на нівелювання негативного впливу зовнішнього середовища. Дійсно, якщо проаналізувати величину податкового навантаження, що припадає на реальний сектор економіки, то за деякими оцінками воно сягає 70% доданої вартості підприємств, а з огляду на те, що додана вартість, вироблена підприємством, складається в основному з прожиткового мінімуму персоналу підприємства, необхідного для відновлення його працездатності, податкових платежів, інвестицій, прибутку який розподіляється між власниками підприємства тощо, стає очевидною необхідність раціональної й ефективної організації обліку і планування податкових витрат підприємства. Мова, в даному випадку повинна вестися про науково обґрунтовану і практично доцільну систему організації податкового менеджменту, і, зокрема, основної його складової - податкове планування, здатне в певній мірі згладити, а по можливості і зовсім нейтралізувати інституціональні ризики, які виникають в процесі оподаткування підприємницької діяльності.

Крім того, організація ефективної системи податкового планування на вітчизняних підприємствах здатна виступити сполучною ланкою між різними стадіями і комплексами загальноекономічного планування підприємства, як тактичного, так і стратегічного, тому що економічній категорії за назвою «податкове планування» як ніякому іншому виду економічного планування властивий комплексний характер, який виражається насамперед у різноманітті взаємозв'язків з різними проявами управлінського впливу у внутрішній структурі підприємства [8]. Іншими словами, можна стверджувати, що податкове планування, взаємодіючи з такими управлінськими функціями, як маркетинг, фінанси, облік, кадрова політика, постачання, у той же час є одним з базових інструментів генерування показників ефективності функціонування підприємства, тому що розрахунок останніх без врахування податкових наслідків представляється дуже нерозумним і ірраціональним. Отже, податкове планування повинно стати обов'язковим інструментарієм у комплекті менеджменту вітчизняного підприємства при прийнятті будь-якого управлінського рішення.

Роль податкового планування в економіці сучасного підприємства обумовила підвищення уваги науковців до дослідження проблеми функціонування податкового планування. Результати цих досліджень знайшли відповідне висвітлення в закордонній і вітчизняній літературі.

Серед закордонних досліджень вказаної проблеми найбільший інтерес для розвитку податкового менеджменту в Україні представляють, наприклад, роботи Д. Кэмбелла [15], Е. Томсетта [16] і Р. Вільямса [17] та ін.

Вагомі дослідження в області податкового планування виконані вітчизняними вченими та науковцями країн близького зарубіжжя: Горбуновим А. [1], Гуськовим С. [2], Григорьевим С. [3], Єлісеєвим А. [4], Каламбет С. [5], Ковальчуком К. [6], Козенковою Т. [8], Кожиним В. [7], Медведевим А. [9], Погорлецьким А. [13], Павленко М. [11], Рогозіним Б.А. [12], Сутиріним С. [13] та ін.

У численних роботах по даній проблематиці наводиться безліч дефініцій категорії «податкове планування», вказується місце податкового планування в системі управління підприємством, визначається роль різних структурних підрозділів у податковому плануванні, проектується різні моделі і способи оптимізації та мінімізації оподаткування. У той же час необхідно відзначити, що проблема планування податкових платежів розглядається вищезгаданими авторами в основному з позицій практичних рекомендацій керівникам, бухгалтерам, економістам щодо методики законного зниження податкових платежів. Теоретичне обґрунтування принципів і методів податкового планування, формулювання наукової методології організації податкового планування, виявлення його місця в системі загальноекономічного планування на підприємстві відходить на другий план, що представляється дуже необґрунтованим, тому що без наявності встановлених і визнаних принципових основ, формування апарата і способів дослідження, податкове планування не зможе реалізувати свого призначення, а буде як і раніше виступати лише в іпостасі інструмента мінімізації податкових платежів у короткостроковій перспективі.

Сучасна організація податкового планування на вітчизняних підприємствах, крім своєї вузькопрактичної спрямованості на зниження податкових платежів, відрізняється від прийнятих за кордоном стандартів [13, 17, 16] надмірно високою роллю бухгалтерії підприємства в даній області планування і деякою толерантністю й індиферентністю економічних і фінансових служб (останні або зовсім не приймають участі в процесі податкового планування, або займаються збором статистичної інформації, причому постфактум).

Таким чином, податкове планування в сучасний період розвитку здатне стати однією з найважливіших і корисних функцій управління підприємством, що, на жаль, поки не має належної теоретичної обґрунтованості, а на практиці застосовується тільки суцільно з метою зменшення податкових платежів, без врахування існуючих функціональних взаємозв'язків у внутрішній організаційній структурі підприємства, носить безсистемний характер, що обумовлює актуальність даної теми дослідження.

Метою даної статті є встановлення принципів положень щодо формування апарату і організаційної структури процесу податкового планування, виходячи з цільових параметрів та стратегічних цілей діяльності підприємств.

Постановка системи податкового планування, як правило, починається з визначення стратегічних цілей і завдань підприємства на сучасному етапі розвитку економіки. А вже потім, виходячи з ідеології розвитку, формується організаційна структура податкового менеджменту, підбираються необхідні кадри, розробляється апарат дослідження, виділяються фінансові і матеріально-технічні ресурси, необхідні для досягнення стратегічних цілей податкового планування.

Система цілей у сфері податкового адміністрування є невід'ємною частиною загального дерева стратегічних цілей, формує його як цілісний взаємопов'язаний і взаємозалежний конгломерат.

Початковою, основною метою податкової галузі дерева стратегічних цілей підприємства повинна стати ідея, яка конкретизує місію фірми, про неминучість, а головне, про доцільність для даного суб'єкта сплати податкових платежів. Так як, що б не говорили про податкові платежі, як про «неминуче зло», податки - виступають одним з найважливіших інструментів підтримки стабільності в суспільстві, його соціального благополуччя. Отже, будь-який суб'єкт підприємницької діяльності, виступаючи ланкою цілісної економічної системи, не може ігнорувати вплив зовнішнього середовища на свою діяльність. Не можуть суб'єкти господарювання працювати у вакуумі, відсторонитися від вирішення соціальних, економічних, культурних і інших суспільних проблем. Рано чи пізно негативні явища зовнішнього середовища знайдуть своє відображення в діяльності такого підприємства. Тому суб'єкти господарювання, хоча і створені для досягнення своїх власних економічних цілей, зобов'язані ділитися із суспільством частиною своєї доданої вартості, щоб підтримати порядок і стабільність у тому соціальному середовищі, в якому вони функціонують та з яким взаємодіють. Інше питання: яку частку участь підприємства в забезпеченні суспільства необхідними фінансовими ресурсами за допомогою податкових платежів повинна займати в доданій вартості підприємства, щоб інші учасники виробничого процесу (працівники, менеджмент, власники) одержали задоволення адекватне їх участі в процесі виробництва?

Власники кожного конкретного підприємства повинні самостійно дати відповідь на це питання і визначити той рівень податкових вилучень, який на їх думку, дозволить, з одного боку, успішно розвиватися суб'єкту господарювання, а з іншого боку - буде враховувати інтереси держави і суспільства.

Індикатором рівня податкових платежів є показник який характеризує частку податкових вилучень у доданій вартості, виробленій підприємством. Відношення частки податкових платежів до загальної суми доданої вартості повинно стати основним показником ефективності функціонування системи податкового менеджменту підприємства, у тому числі і податкового планування, тому що даний показник, порівняно з іншими, найбільш повно враховує економічну сутність конструкції податкових платежів, дозволяє приймати управлінські рішення незалежно від змін, які відбуваються в зовнішньому і внутрішньому середовищі.

Кінцевою, завершальною метою системи стратегічних установок податкового планування повинно стати своєчасне, повне, оптимізоване з урахуванням положень діючого податкового законодавства і заданих стратегічних параметрів, формування сітьового графіка грошових потоків податкових платежів, що є, у свою чергу, статтями видаткової частини бюджету підприємства, який розробляється в процесі бюджетування. Іншими словами, необхідна координація стратегічних і операційних схем податкового планування з наступною імплантацією підсумкових даних процесу планування податкових платежів у показники бюджетного процесу.

Адекватність віднесення запланованих податкових даних у бюджет досягається як за допомогою використання науково обґрунтованого і практично апробованого апарату фінансового менеджменту, так і при наявності раціонально структурованої циркуляції інформаційних потоків між учасниками процесу бюджетування та працівниками, які займаються податковим плануванням.

При побудові організаційної структури податкового планування необхідно виходити з двоїстої природи цього процесу. З одного боку, планування податкових платежів є складовою діяльності по фінансовому плануванню, а отже, повинно

проходити в рамках останньої, в середині тієї організаційної структури, учасники якої розробляють фінансові плани. З іншого боку, податкове планування покликано не тільки впорядкувати процес сплати податків відповідно до завдань фінансового менеджменту, але й оптимізувати їх, виходячи з наданих податковим законодавством варіативних можливостей. У даному випадку, крім застосування організаційного механізму фінансового планування, необхідна пряма професійна допомога юридичних, комерційних, економічних, ревізійних служб підприємства, які лише опосередковано приймають участь у процесі фінансового планування. Таким чином, організаційна структура податкового планування повинна будуватися, базуючись на двох принципах: бути невід'ємною складовою організаційної структури бюджетного процесу в рамках фінансового планування і використовувати навички, здібності та потенціал інших служб підприємства при плануванні заходів щодо оптимізації податкового портфеля. Вказаним вимогам, на нашу думку, відповідає наступна організаційна структура (рис. 1).

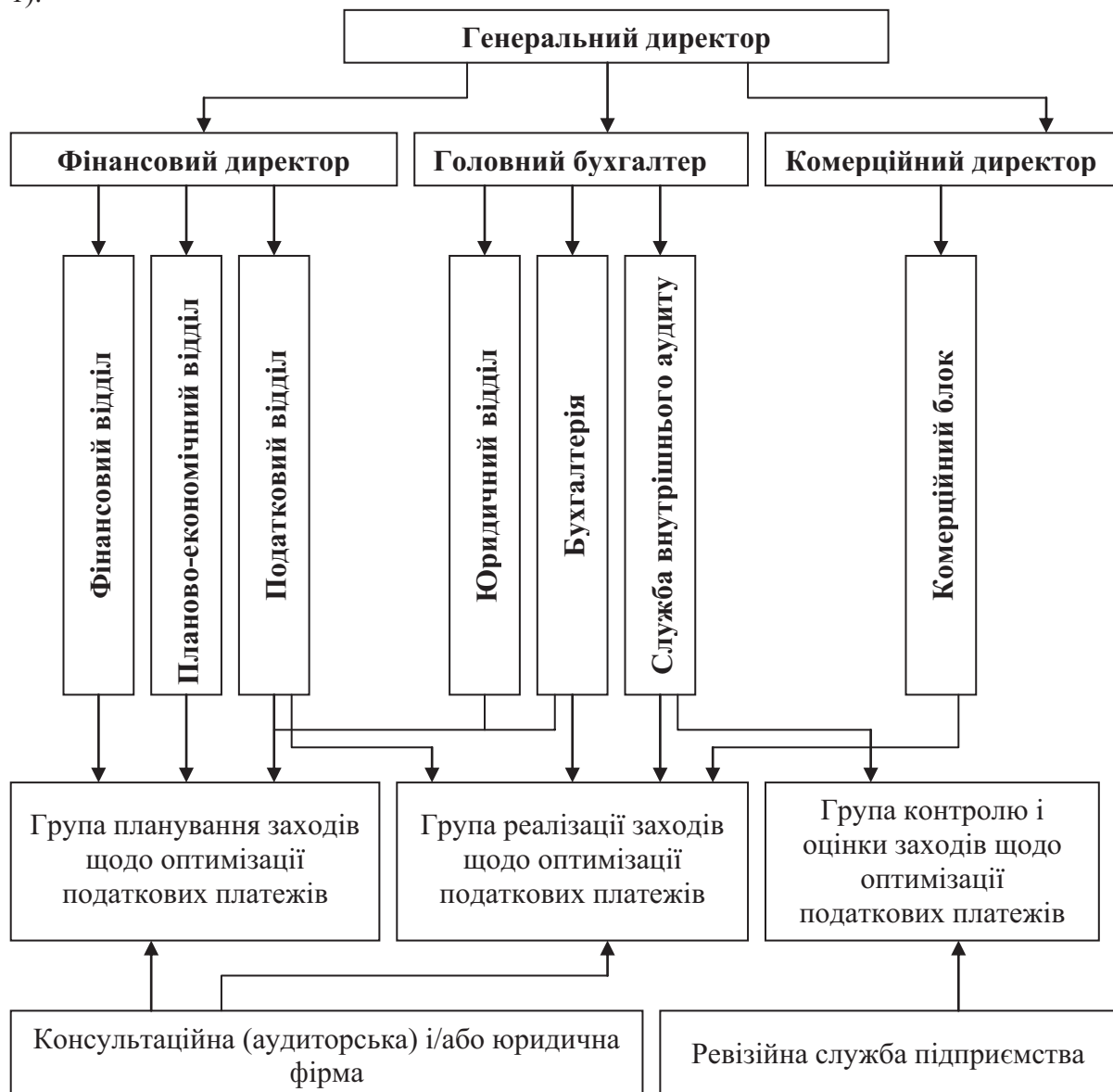

Рисунок 1 - Організаційна структура податкового планування на підприємстві

Вказана організаційна структура це структура, яка може створюватися на підприємстві як на тимчасовій основі для вирішення конкретного завдання, так і на

постійній основі для вирішення стратегічних цілей податкового планування. Її основне призначення - зібрати в одну команду самих кваліфікованих працівників підприємства для реалізації складних проектів у встановлений термін із заданим рівнем якості.

У наведеній організаційній структурі члени групи податкового планування (фахівці, зібрані для реалізації конкретного проекту) підпорядковуються керівнику групи, і керівникам тих функціональних відділів, у яких вони працюють постійно. Керівник групи податкового планування несе відповідальність за інтеграцію всіх видів діяльності і ресурсів, які відносяться до кожного конкретного проекту та які передані в його розпорядження, а також відповідає за планування проекту, складання графіка робіт та перевіряє хід його виконання. Представлена структура організації податкового планування дозволяє в повній мірі використовувати потенціал самих кваліфікованих спеціалістів у певній галузі при плануванні, реалізації і контролі заходів щодо податкової оптимізації, не виходячи разом з тим за рамки процесу бюджетування, який функціонує на основі лінійно-функціонального принципу організації управлінських взаємозв'язків. Формування команди, діяльність якої направлена на оптимізацію податкових потоків, із співробітників різних служб підприємства, які одночасно з участю в проекті, виконують свої основні обов'язки, дозволяє усунути негативні моменти, пов'язані з відсутністю бази інформаційного забезпечення прийнятих в області податкового планування управлінських рішень, ліквідувати розриви інформаційного поля, встановити зворотний зв'язок між структурними підрозділами підприємства. Крім того, представлена організаційна структура дозволяє вводити до складу групи оптимізації податкових платежів сторонніх консультантів і ревізійну службу підприємства.

У процесі податкового планування пропонується створення трьох незалежних податкових груп, до основних обов'язків яких входить виконання таких функцій планування: складання плану, реалізація плану і контроль за реалізацією плану.

Перша податкова група створюється з метою складання плану оптимізаційних заходів. Група складається, по-перше, з фахівців, зайнятих формуванням фінансової (бюджетної) частини виробничої програми - економістів планово-економічного відділу, бухгалтерів, фінансистів, співробітників податкового відділу, якщо такий відділ існує, і, по-друге, з юристів і сторонніх консультантів. Залучення співробітників фінансового блоку сприяє прийняттю такого плану заходів, направлено на оптимізацію податкових платежів, який би в повній мірі відповідав інтересам бюджетного процесу та будувався на однакових принципових положеннях з останнім. Використання знань юристів і думки висококваліфікованих сторонніх консультантів дозволить побудувати систему заходів щодо оптимізації оподаткування з врахуванням вимог діючого законодавства та наявної практики застосування методів мінімізації податкових платежів. Керівництво такою податковою групою доцільно здійснювати працівникові планово-економічного відділу, так як останній розробляє виробничу програму і функціонально відповідає за її правильність і адекватність, отже, фахівець цього підрозділу найбільш ефективно буде координувати роботу групи. Результати розробленого плану заходів щодо оптимізації податкових платежів накладаються на графік податкових виплат, який розробляється планово-економічним відділом разом з бухгалтерією або відділом податків при його наявності, та вноситься до бюджету підприємства.

З метою реалізації плану заходів щодо оптимізації податкових платежів формується друга група фахівців, яка складається із співробітників юридичного відділу, бухгалтерської служби, комерційного блоку і відділу податків. Залучення співробітників комерційного блоку (відділу постачання, продажів, маркетингу, зовнішньоекономічних зв'язків) пояснюється насамперед тим, що вказані фахівці

приймають безпосередню участь у господарсько-договірних відносинах підприємства, отже, повинні враховувати податкові наслідки укладених контактів з контрагентами. Необхідно відзначити, що в реалізації оптимізаційних заходів не повинні приймати участі треті особи, навіть з числа тих, хто займався їх плануванням, тому що практичне застосування способів оптимізації податкових платежів, свідомо чи несвідомо іноді виходить за рамки дозволені чинним законодавством, отже, вимагає дотримання визначеного рівня конфіденційності.

Координаційне керівництво групою реалізації заходів щодо оптимізації податкових платежів доцільно здійснювати начальнику відділу податків, або, при відсутності в структурі підприємства такої організаційної одиниці, заступнику головного бухгалтера по розрахункам за податками і платежами. Рішення щодо практичної реалізації запланованих оптимізаційних заходів, у зв'язку з ймовірністю застосування штрафних санкцій та притягнення до відповідальності посадових осіб у випадку використання незаконних способів мінімізації та оптимізації податкових платежів, приймаються директором по економіці і фінансам.

Контроль і оцінка ефективності заходів щодо оптимізації податкових платежів повинна здійснюватися службою внутрішнього аудиту і планово-економічним відділом разом з ревізором підприємства та стороннім консультантом (аудитором). Мета групи: знайти й обґрунтувати причини розбіжностей у запланованих і фактичних даних, підстави невиконання запланованих оптимізаційних заходів. Планово-економічна служба надає дані про фактичне виконання бюджету, внутрішні аудитори і ревізор оцінюють адекватність чинному законодавству і відповідність плановим параметрам заходів щодо оптимізації податкових платежів. Встановлені факти виявлених розбіжностей доповідаються керівництву. Консультанти аналізують результати застосування оптимізаційних заходів і дають висновки щодо виправлення допущених порушень. Керівництво групою здійснює старший аудитор відділу внутрішнього аудиту. Розроблені групою рекомендації застосовуються в подальшому плануванні заходів щодо оптимізації податкових платежів.

Ефективність контролю й оцінки заходів щодо оптимізації податкових платежів, так само як і результатів реалізації запланованих дій, залежить від наявності на підприємстві раціонально організованого документообороту податкового планування.

Безумовно, всі дії, які здійснюються в процесі податкового планування, вимагають їх документального закріплення, тому що, по-перше, чітко оформлений документообірот податкового планування дозволяє здійснювати об'єктивний контроль з боку керівництва підприємства за діями груп податкового планування; по-друге, з огляду на дуже велику ймовірність судового врегулювання спірних питань за результатами застосування оптимізаційних заходів між підприємством та податковою службою, наявність документально оформлених відносин з питань оптимізації податкових платежів дозволяє аргументовано відстоювати свою точку зору в судових органах; і, по-третє, документообірот - важлива складова управління, яка забезпечує стабільність виробничо-господарських зв'язків.

Документообірот процесу податкового планування є невід'ємною частиною загального документообороту підприємства. Вся документація податкового планування повинна реєструватися відповідальним секретарем групи податкового планування або в канцелярії підприємства, а також візуватися керівником податкової групи. Основні документальні джерела, які використовуються в процесі податкового планування, повинні здаватися в архів підприємства та зберігатися за функціональними групами податкового планування згідно з вимогами податкового законодавства щодо строків збереження податкової звітності.

Орієнтовний перелік документації, яка застосовується в процесі планування податкових платежів наведена в табл. 1.

Таблиця 1 - Документація, яка застосовується в процесі планування податкових платежів підприємства

Підрозділ вихідного документа	Підрозділ вхідного документа	Назва документа	Загальна характеристика документа
1	2	3	4
Фінансовий директор	Канцелярія та відділи групи планування	Наказ (розпорядження) про створення групи податкового планування	Установчий документ групи планування заходів щодо оптимізації податкових платежів
Планово-економічний відділ (ПЕВ)	Податкова група планування	Бюджет без врахування податків	Зведений бюджет реалізації без врахування податкової складової його видаткової частини
Бухгалтерія	Податкова група планування	Податковий календар	Графік сплати податкових платежів відповідно до вимог законодавства
Податкова група в особі бухгалтера - податківця (фахівця відділу податків)	Органи ДПА	Заява-запит	Запит відносно вирішення питань оподаткування, які виникають у практичній діяльності і мають суперечливі тлумачення
Сторонній консультант	Податкова група планування	Аналітична записка	Огляд практики застосування заходів щодо податкової оптимізації на аналогічних підприємствах
Податкова група планування	Податкова група планування	Доповідні й аналітичні записки, довідки	Всі питання, які виникають у процесі роботи над складанням плану і які потребують вирішення спільними зусиллями декількох підрозділів (повинні оформлюватися письмово)
Податкова група планування	Фінансовий директор	План заходів щодо оптимізації податкових платежів	План заходів, розрахунок їх економічної ефективності, необхідні ресурси для їх здійснення
Фінансовий директор	ПЕВ, податкова група реалізації заходів планування	План заходів щодо оптимізації податкових платежів	Скоректований і затверджений фінансовим директором для виконання план заходів щодо податкової оптимізації
Планово-економічний відділ (ПЕВ)	Фінансовий директор	Бюджет з оптимізованими податковими платежами	Документ, із зведеними загальногосподарськими показниками, передається на повторне узгодження й остаточне затвердження
Фінансовий директор	Фінансовий відділ, бухгалтерія, податковий відділ	Затверджений керівництвом бюджет	Бюджет в частині обчислених податкових платежів передається на виконання
Фінансовий директор	Канцелярія та відділи групи реалізації	Розпорядження про створення групи реалізації	Установчий документ групи реалізації заходів щодо оптимізації податкових платежів
Комерційний блок	Податкова група, юридичний відділ	Аналітична записка	Перелік контрагентів і схеми господарських операцій, запланованих у звітному періоді
Юридичний відділ	Податкова група реалізації	Господарські контракти	Контракти, складені з урахуванням вимог діючого законодавства і запланованих схем взаємодії з контрагентами

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Податкова група	Комерційний блок	Господарські контракти	Схема юридичного оформлення господарських відносин відповідно до принципів оптимізації податкових платежів
Податкова група	Фінансовий директор	Аналітичні записки, довідки	Узгодження і затвердження способів податкової оптимізації, розробки схем мінімізації податкових платежів, інших питань податкового планування
Податкова група	Фінансовий відділ, бухгалтерія	Довідка	Застосування податкових пільг, мінімізація податкових платежів
ПЕВ, фінансовий відділ	Фінансовий директор	Звіт про виконання бюджету	Аналіз виконання бюджету, причини відхилення фактичних показників від запланованих
Ревізор підприємства, внутрішній аудитор	Фінансовий директор	Висновок	Оцінка відповідності чинному законодавству, відповідності запланованим параметрам заходів щодо оптимізації податкових платежів
Сторонній консультант (аудитор)	Фінансовий директор	Висновок	Рекомендації з питань виправлення допущених помилок при реалізації заходів щодо оптимізації податкових платежів, аналіз наслідків

Правильний вибір організаційної структури податкового планування, організація документообороту між її елементами тільки створюють передумови для ефективної роботи підрозділів податкового планування. Крім цього, необхідно укомплектувати службу податкового планування кваліфікованими фахівцями, правильно розподілити між ними обов'язки, чітко визначити функції, наділити відповідними правами, створити належні умови для роботи.

З метою раціонального розподілу завдань, прав і відповідальності між різними структурними підрозділами підприємства при виконанні ними функцій податкового планування доцільно використовувати матричний метод розподілу завдань. Матричний метод розподілу завдань, прав і відповідальності представляє собою таблицю, у верхній частині якої (найменування стовпців) наведено перелік структурних підрозділів і посадових осіб, які виконують ті чи інші функції податкового планування, а в лівій частині (найменування рядків) - перелік завдань і функцій, згрупованих відповідно до основних елементів податкового планування. На перетині вертикальних і горизонтальних ліній за допомогою відповідних символів зазначені управлінські дії, за допомогою яких реалізуються права й обов'язки суб'єктів планування (табл. 2).

Крім створення адекватної нинішній економічній ситуації структури податкового планування, визначення повноважень і вимог до учасників процесу податкового планування, для успішного здійснення даного напрямку діяльності необхідна наявність фінансових, матеріальних, технічних та інтелектуальних ресурсів.

Фінансова база організації податкового планування формується виходячи з потреб у здійсненні заходів щодо оптимізації податкових платежів. Крім того, керівництво підприємства повинно забезпечити стимулювання працівників податкової групи за досягнення позитивних результатів в процесі податкового планування.

Таблиця 2 - Матриця прийняття рішень у процесі податкового планування

Функції податкового планування	Рада директорів	Генеральний директор	Фінансовий директор	ПЕВ	Бухгалтерія	Фінансовий відділ	Юридична служба	Податкова група
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Стратегічні рішення щодо зниження податкового навантаження	Р,К	П	У,О	У	У	У	У	У,В
Дослідження факторів зовнішнього податкового середовища і податкової політики держави		К	Р,О,К		В	В	В	У,П
Формування стратегічних цілей діяльності підприємства в області податкового планування	Р,К	П,О,К	У, В					
Огляд і прогноз поведінки податкових органів, судової практики, нормативно-правової бази та її зміни в перспективі		Р			В		В	В
Складання прогнозів податкових зобов'язань підприємства у т.ч. при настанні форс-мажорних обставин			Р, К	У	О,В	О	О,В	П
Розробка схем фінансових, документальних і товарно-матеріальних потоків			Р, К	В	В	В	В	П,К
Складання сітвого графіка відповідності виконання податкових, фінансових і комерційних зобов'язань підприємства			Р	В		В		П,К
Координація стратегічних і операційних схем		К	Р	У,О	О	О	О	П, В
Розробка системи заходів щодо оптимізації податкових платежів		Р	К	О	О	О	О	П, В
Прогноз ефективності розроблених заходів щодо оптимізації податкових платежів			Р	В				П
Оцінка ризику різних програм дій			Р	В	В	В	В	В
Включення податків у бюджет і планування			К	В		В		
Правильність розрахунків і документації					В			К
Щотижневий моніторинг нормативно-правової бази, визначення бази податкових платежів і ставок оподаткування			К		В		В	В
Ведення податкового календаря					В			
Контроль за своєчасністю і правильністю розрахунків, складання первинної документації, ведення бухгалтерських реєстрів, виконання податкових зобов'язань		Р	В					В

Пояснення умовних символів, наведених в таблиці 2:

Р - прийняття рішення (на основі підготовленої інформації керівник чи його заступники здійснюють прийняття рішення);

П - підготовка рішення (комплексна підготовка рішення з залученням зазначених у матриці підрозділів чи посадових осіб);

У - участь у підготовці рішення, що полягає в підготовці окремих питань чи інформації за дорученням підрозділів або окремої посадової особи, відповідальної за підготовку рішення;

О - обов'язкове узгодження на стадії підготовки рішення чи його прийняття;

В - виконання рішення;

К - контроль за виконанням рішення.

Матеріально-технічні ресурси, задіяні в процесі податкового планування, визначаються до створення групи податкового планування і складаються з двох частин: перша частина - це елементи матеріально-технічної бази, яка знаходиться в розпорядженні тих підрозділів підприємства, співробітники яких включаються до податкових груп; друга частина - створюється спеціально з метою функціонування податкових груп. Серед всього переліку матеріально-технічних ресурсів, необхідних для успішного виконання функцій податкового планування, значне місце займає забезпечення податкової групи сучасними інформаційно-обчислювальними комплексами, бібліотечним фондом який складається з нормативної, наукової, методичної і періодичної літератури; застосування баз даних ДПА України тощо.

З метою підвищення інтелектуального рівня фахівців підрозділу податкового планування доцільним є складання графіку участі його співробітників в тематичних семінарах, конференціях, навчальних курсах, курсах підвищення кваліфікації тощо.

Заключним етапом організації податкового планування на підприємстві є формування, ведення і збереження бази даних планово-економічної інформації, внесених змін у довідкову і нормативну інформацію, яка використовується на підприємстві при обробці податкових даних. Дана робота полягає, по-перше, у зборі й узагальненні практичного досвіду щодо впровадження тих чи інших заходів податкової оптимізації, формуванні банку статей і наукових праць по заданій тематиці, по-друге, в аналізі за допомогою засобів обчислювальної техніки основних індикаторів податкового планування і прийнятті на основі такого аналізу висновків щодо форм і методів реформування системи планування податкових платежів; і, по-третє, в обробці статистичної податкової інформації з використанням прикладних програмних продуктів (Microsoft Excel, Microsoft Access, FoxPro).

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що податкове планування на підприємстві повинно бути організоване як комплексний, інтеграційний процес, що базується на системному підході та вимагає застосування знань і навичок фахівців різного профілю, починаючи з працівників фінансової, бухгалтерської, економічної, юридичної служб і закінчуючи маркетологами та аудиторами. Організація податкового планування вимагає, крім усього іншого, наявності певних ресурсів, обсяг і структура яких відповідно до окремих заходів податкового планування повинна зазначатись в податковому плані підприємства.

Список літератури

1. Горбунов А. Налоговое планирование и снижение финансовых потерь / Александр Романович Горбунов. - М.: Анкил, 1999. – 187с.
2. Григорьев С. Г. Налоги России / Григорьев С. Г., Гриншкун В.В., Скворцов О.В. [Электронный ресурс]: учебник / Григорьев С. Г. Налоги России. Необходимость налогового планирования (Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации, Международный научно-консультационный центр по проблемам налогообложения). – Режим доступа: <http://www.fa.ru>.
3. Гуськов С. Налоги в экономике предприятий / Сергей Гуськов. - М.: Дашков и Ко, 1999. – 478с.
4. Єлісеєв А.В. Податкове планування. Мінімізація оподаткування законними способами / А. Єлісеєв М. Підлужний. – Львів: Ліга – Прес, 2003. – 274с.
5. Каламбет С.В. Податковий потенціал: теорія, практика, управління: Наукова монографія. / Світлана Володимирівна Каламбет. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2001. – 304с.
6. Ковальчук К.Ф. Налоговый менеджмент промышленного предприятия: Монография. / К.Ковальчук, Т. Рева. - Днепропетровск: Институт технологии, 2000. - 122с.
7. Кожинов В.Я. Налоговое планирование: Рекомендации бухгалтеру / Кожинов В.Я. - М.: Первая Федеральная Книготорговая Компания, 1998. – 357с. – (Учебно-методическое пособие).
8. Козенкова Т.А. Налоговое планирование на предприятии / Татьяна Александровна Козенкова. - М.: АиН, 1999. – 267с.

9. Медведев А. Н. Как планировать налоговые платежи / Александр Николаевич Медведев. - М.: ИНФРА-М, 1996. – 294 с. – (Практическое руководство для предпринимателей).
10. Организация налогового планирования на предприятии [Электронный ресурс] / В.В. Муравьев // Режим доступа: - http://www.cfin.ru/press/afa/2001-2/11_mur5/shtml.
11. Павленко Н. Налоговое планирование и роль юридической службы в этом процессе.[Электронный ресурс] / Николай Анатольевич Павленко // Режим доступа: - <http://www.cfin.ru.2009>.
12. Рогозин Б.А. Налоговое планирование на предприятиях и в организациях (оптимизация и минимизация налогообложения) / Борис Алексеевич Рогозин. - М.: ИНФРА – М, 2007. – 188бс.
13. Сутырин С.Ф. Налоги и налоговое планирование в мировой экономике / С.Ф. Сутырин, А.И. Погорлецкий. – СПб: Издательство «Полиус», 1998. – 577с.
14. Тихонов Д.Н. Основы налогового планирования / Дмитрий Николаевич Тихонов. - М.: ЮНИТИ, 2002. – 431с.
15. Campbell D. International Tax Planning. Kluwer Law International. 1995. – 531с.
16. Tomsett E. Tax Planning For Multinational Companies. - N.Y., 1989. – 487с.
17. Williams R. Permanent Establishments – A Planning Primer. Kluwer Law & Taxation. 1993. – 357р.

Е. Магопец

Методологические подходы к организации налогового планирования на предприятии

В статье освещаются основные подходы к организации налогового планирования на предприятии, исходя из его стратегических целей деятельности, имеющихся финансовых, материально-технических ресурсов и кадрового потенциала. Определяются принципы и требования к построению организационной структуры налогового планирования, характеризуются ее основные элементы.

Н. Магопета

Methodological approaches to organization of the tax planning on an enterprise

In the articles basic approaches to organization of the tax planning on an enterprise are lighted, coming from his strategic purposes of activity, present financial, material and technical resources and skilled potential. Principles and requirements to construction of organizational structure of the tax planning are determined, its basic elements are characterized.

Одержано 27.11.09

УДК 368:336

Т.А. Мельник, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Страховання депозитів населення в Україні

В статті описується страхування депозитів населення в Україні. Розглядається формування коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Обґрунтовуються пропозиції щодо зміни регулярних зборів учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в Україні.

страхування депозитів, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, страхування банківських вкладів, система страхування депозитів

З врахуванням загального стану економіки та банківської системи проблеми захисту вкладів населення має особливе значення не лише в економічному, а також в політичному та соціальному аспектах.

Сьогодні Україна зацікавлена в співпраці з іноземними банками та фінансовими установами, а це можливо за умов дотримання рекомендацій Базельського комітету,